

ROZHOVOR SLOVENSKÉ SESTRY V ZAHRANIČÍ

Aktuálne sa veľa hovorí o fluktuácii a nedostatku sestier, ktoré chýbajú v slovenskom zdravotníctve. Mnohé z nich odišli frustrované pracovnými podmienkami zo zdravotníctva natrvalo, iné v lepšom prípade zmenili destináciu a odišli pracovať do zahraničia,

kde majú naše sestry vysoký kredit. V minulosti výberové povolanie, na štúdium ktorého sa dostali len tí najlepší, v kombinácii s bohatými pracovnými skúsenosťami, sú skvelým potenciálom pre zahraničných zamestnávateľov očakávajúcich najvyššiu kvalitu a maxi-

málnu profesionalitu.

O motivácii odísť, adaptácii, pracovných podmienkach, spokojnosti a potencionálnom návrate na Slovensko sa vyjadrili tri sestry vykonávajúce svoje povolanie v iných štátoch.

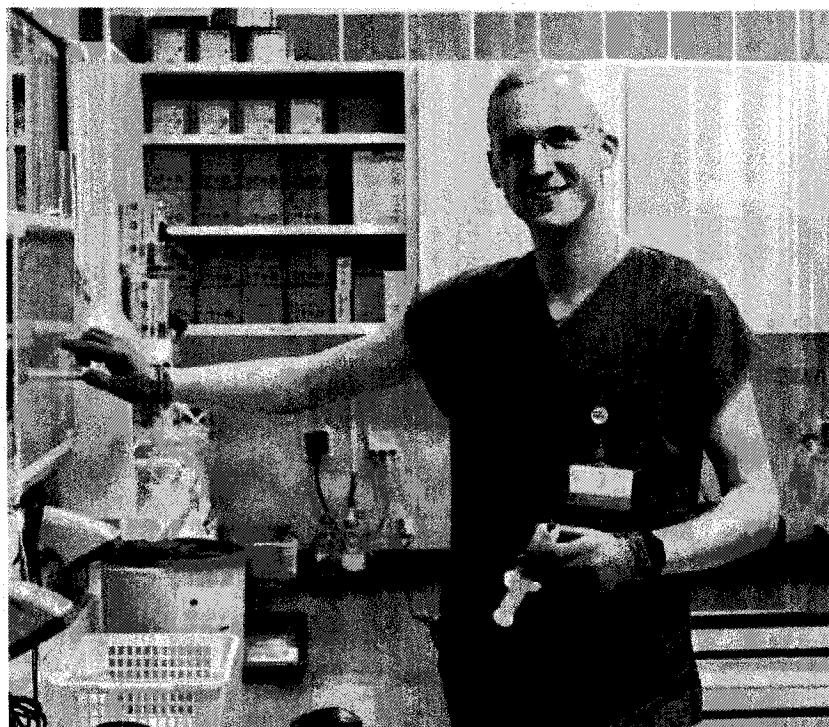
Mgr. Lukáš Miňo, vek 30 rokov
sestra, IKEM Praha, Česká republika

Kedy a z akého pracoviska ste odišli pracovať do zahraničia? Čo bolo príčinou vášho odchodu?

Do zahraničia som odišiel viac - menej hneď po ukončení 1. stupňa vysokoškolského štúdia ošetrovateľstva na detašovanom pracovisku VŠ ZaSP sv. Alžbety v Rožňave, v máji 2019. Do tej doby som pracoval ako zdravotnícky asistent/praktická sestra u dvoch rôznych zamestnávateľov na Oddeleniach dlhodobu chorých. Dôvodom k tomuto rozhodnutiu bola pre mňa celková frustrácia zo situácie v zdravotníctve, kedy vláda dlhé roky zakrývala oči pred problémami v tomto sektore a nerealizovala žiadne reálne kroky k riešeniu. Poddimenzované personálne zabezpečenie nemocníc, kde na nočnej smene je jedna sestra často aj na 20 pacientov (ak nie na viac) rozhodne nie sú motivačné k tomu, aby som ako mladý človek zostal pracovať na Slovensku. A nepochybne za tým stála aj možnosť získať nové skúsenosti z inej krajiny.

Čo bolo pre vás v novej krajine pracovného pôsobenia najnáročnejšie na adaptáciu?

Nie som si istý, či to bolo najnáročnejšie, ale asi to bude aklimatizovať sa na tunajšiu mentalitu. Pre človeka z malého mestečka je to obrovský "šok", keď skončí v hlavnom meste, ktoré má 1,3 milióna obyvateľov. Príde mi, že ľudia si tu viac užívajú život. Stretnete tu ľudí z rôznych kútov sveta. Veľmi mi pomohli moji kolegovia, pričom z niektorých sa už stali moji veľmi dobrí a blízki priatelia.

Kde a na akej pozícii aktuálne pracujete? Ako ste spokojný na súčasnom pracovisku?

V súčasnosti pracujem ako všeobecná sestra na Resuscitačnom oddelení, Klinike anesteziológie a resuscitace v Inštitúte klinickej a experimentálnej medicíny v Prahe. Čo sa týka spokojnosti, pracovisko si neviem vynachváliť. V rámci kolektívu si vzájomne pomáhame, ak si človek nie je čímkoľvek istý, tak sa vždy môže spoľahnúť na kolegov, že mu poradia alebo pomôžu. Zároveň by som si dovoľil tvrdiť, že aj lekári nás berú ako rovnocenných partnerov pri starostlivosti o pacienta, čo je pre mňa veľmi príjemná skúsenosť. Na našej klinike sa staráme o pacientov po kardiochirurgických výkonoch. Zároveň sme unikátnym pracoviskom, kde sa vykonávajú špecifické výkony, ktoré sa

nevykonávajú nikde v okolitých štátoch, ako sú napríklad dlhodobá mechanická podpora srdca HeartMate alebo implantácia bio-kompatibilného a plne pulzatilného umelého srdca Carmat.

Čo najviac oceňujete v súčasnej práci v porovnaní s podmienkami, ktoré ste mali na výkon povolania na Slovensku? Rozhodne je to jednak materiálno - technické vybavenie, tak podpora zamestnávateľa vo zvyšovaní kvalifikácie a možnosti prezentovať svoju prácu na rôznych odborných, či vedeckých konferenciách. Veľmi príjemným prekvapením pre mňa bola možnosť čerpania tzv. sick days (osobné voľno), s čím som sa na Slovensku v zdravotníctve vôbec nestratil, a taktiež aj bohaté zamestnanecké benefity.

Aké podmienky by boli pre vás najviac prijateľné pre návrat a prácu v slovenskom zdravotníctve?

O návrate na Slovensko v súčasnosti neuvažujem. Popravde, jediný dôvodom, pre ktorý by som sa v súčasnosti vrátil na Slovensko, predstavuje moja rodina. Ak si porovnáam finančné ohodnotenie povolania sestry na Slovensku a v Českej republike, tak nevidím

žiadnu motiváciu, a to ani po tom, čo slovenské Ministerstvo zdravotníctva odprezentovalo návrh zvýšenia plátov. Viem, že slovenské sestry sú veľmi žiadané v zahraničí a ani sa nečudujem, ak sa rozhodnú odísť. Dlhodobu registrujem, ako pani prezidentka SK SaPA upozorňuje a apeluje na situáciu, ktorá nastala v zdravotníctve (či už podmienzované personálne zabezpečenie,

nedostačujúce finančné ohodnotenie, ale aj mnoho ďalších problémov), no naše Ministerstvo zdravotníctva na to nereflektuje. Za mňa osobne si dovoľím tvrdiť, že kým slovenské sestry nebudú ohodnotené tak, ako je to v okolitých štátoch na západe, nie je reálna možnosť prilákať späť sestry pracujúce v zahraničí.

Mgr. Michaela Kniebüglová,
vek 45 rokov
sestra, Nemecko

Kedy a z akého pracoviska ste odišli pracovať do zahraničia? Čo bolo príčinou vášho odchodu?

Po ukončení štúdia na strednej zdravotníckej škole som pracovala 5 rokov na metabolickú jednotku vo FN v Nitre. Následne som najskôr ako civilný zamestnanec pracovala na ambulancii vojenského lekára a neskôr som bola vojenskou zdravotníčkou. V Ozbrojených silách Slovenskej republiky som pôsobila 12 rokov. Do zahraničia som odchádzala v júli 2012 tesne po bakalárskych štátniciach plná nadšenia a elánu. Po rokoch som si počas štúdia na UKF v Nitre doplnila aj jazykové vedomosti, nakoľko mám maturitu z nemeckého jazyka. Odchádzala som tak aj s „oprášenými“ vedomosťami z cudzieho jazyka. Úprimne, hlavným dôvodom môjho odchodu do zahraničia bolo finančné zabezpečenie, nakoľko sa mi zmenila životná situácia. Ako mama dvoch synov som hľadala možnosť, ako čo najlepšie zvládnuť a zabezpečiť starostlivosť o rodinu z jedného príjmu.

Čo bolo pre vás v novej krajine pracovného pôsobenia najnáročnejšie na adaptáciu?

Každý, kto odišiel do zahraničia, sa stretol s jazykovou bariérou. Naše sestry sú odborne na vysokej úrovni, schopné samostatne pracovať, sú zručné aj šikovné, neboja sa práce. Už teraz s odstupom rokov vidím, že máme strach rozprávať, používať jazyk, ktorý nie je náš materinský. Preto teraz nové kolegyně vždy učím: rozprávajte, počúvajte rádio, sledujte televíziu, komunikujte aj

medzi sebou nemecky. Nemecký zamestnávateľ, nadriadení, všetci vám dajú šancu. Malé nedostatky v gramatike vôbec nie sú prekážkou, len treba hovoriť a učiť sa. Predsa len, sestra komunikuje s pacientom, lekárom, lekárňou, dodávateľom jedla - potrebuje rozumieť. Tiež by som rada svojich blízkych nechala v rukách personálu, ktorý mu nerozumie.

Kde a na akej pozícii aktuálne pracujete? Ako ste spokojná na súčasnom pracovisku?

Od roku 2018 pracujem v blízkom okolí Berlína. Mój zamestnávateľ je zameraný na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti pacientom s tracheálnymi kanylami, umelou pľúcnou ventiláciou. Sme súkromné zariadenie „Wohngemeinschaft“. U nás si každý pacient prenajíma samostatnú izbu so sociálnym zariadením. Máme stálych pacientov, jednoducho povedané, my sme u nich na návšteve. Výhodou pre pacientov je možnosť neobmedzených návštev ich rodinnými príslušníkmi. Môžu mať svoj nábytok, oblečenie, prípadne domáce zvieratá. V našom zariadení žijeme ako taká veľká rodina, každý každého pozná a vie, ako čo funguje. Máme klientov od 18 rokov, chodiacich, ležiacich, v bdelej kóme, rôzne ochorenia. Každý

má svoje potreby, a v tom je krása tejto práce, byť flexibilný. Aktuálne pôsobím ako „teamleiter“. Som zodpovedná za prácu sestier v mojom tíme, zaúčam nové sestry, prípadne som nápomocná v ich začiatkoch s vybavením potrebných formalít. Komunikujem s lekárom, lekárňou, dodávateľmi materiálu, prístrojov, rodinnými príslušníkmi. V rámci vzdelávania pripravujem semináre, kde si môžeme vzájomne odovzdať nové poznatky. Ako v každom zdravotníckom zariadení, aj my si dopĺňame vedomosti. Ich škála je rozmanitá, ale vždy si odnesieme kopec nových znalostí.

Čo najviac oceňujete v súčasnej práci v porovnaní s podmienkami, ktoré ste mali na výkon povolania na Slovensku? Podmienky pre výkon povolania sú viac ako dobré, naši pacienti majú materiálno - technické vybavenie hračené

zdravotnou poisťovňou. Na základe hlavných diagnóz k nám prichádzajú už s kompletným vybavením. Neskôr sa ešte po ich príchode ten zvyšok, čo potrebujeme pre poskytovanie starostlivosti, objednáva. Sme špeciálne zariadenie, naši klienti potrebujú množstvo prístrojov, pomôcok, ale všetko dôležité

k práci máme k dispozícii. Najviac oceňujem to, že môžem samostatne pracovať metódou ošetrovateľského procesu. Vlastne celá starostlivosť je postavená na sestre, ktorá trávi čas s pacientom a pozná najlepšie jeho potreby.

Uvažujte o návrate na Slovensko?

Návrat na Slovensko bude určite veľmi ťažký pre každého, kto pracoval za hranicami. Ak sa raz vrátim, rada by som svoje získané vedomosti odovzdala budúcim sestram ako pedagogický pracovník.

Katarína Bonkalová, vek 48 rokov
sestra, Linz, Horné Rakúsko

Kedy a z akého pracoviska ste odišli pracovať do zahraničia? Čo bolo príčinou vášho odchodu?

Pre tento krok som sa rozhodla pred dvadsiatimi rokmi. Od ukončenia stredoškolského štúdia som pracovala vo Vojenskej nemocnici v Košiciach na neurologickom oddelení. Jediným, čo prispelo k môjmu odchodu boli financie. Okruh mojich známych pracoval v zahraničí a aj ja som sa pomocou dobrej priateľky dostala do zahraničia. Odchod pre mňa naozaj nebol ľahký, nakoľko na neurológii som to milovala! Boli sme fantastický tím a do práce som sa vždy tešila (týmto pozdravujem všetkých z vtedajšej neurológie).

Čo bolo pre vás v novej krajine pracovného pôsobenia najnáročnejšie na adaptáciu?

Každý, kto ma pozná vie, že sa dokážem prispôsobiť. Predsa len však v cudzom svete človek musí trochu viac

zabojovať. Na začiatku zohrala veľkú úlohu rečová bariéra. Dnes to už pre mňa nie je problém, ale cudzí jazyk mi materinský nikdy nenahradí. Mala som šťastie na správnych ľuďoch hneď od začiatku. Boli ochotní mi pomôcť a podieľať sa na mojej integrácii. Začala som pracovať ako opatrovatelka poskytujúca 24-hodinovú starostlivosť v domácom prostredí. Po čase som si otvorila živnosť. Bola som mobilná. Preberala som do starostlivosti väčšinou onkologických paliatívnych pacientov, na ich pranie, nakoľko chceli posledné chvíle stráviť doma. Spreádzala som ich až do konca. Toto všetko mi dávalo zmysel a naplňalo ma. Cítila som sa však veľmi vyčerpaná. Potrebovala som sa realizovať, byť tu pre druhých, ale aj oddýchnuť si, ísť na dovolenku a žiť normálne.

Kde a na akej pozícii aktuálne pracujete. Ako ste spokojná na súčasnom pracovisku?

Aktuálne pôsobím ako sestra pri lôžku v meste Linz, ktoré sa nachádza v Hornom Rakúsku. Už trinásť rokov poskytujem intenzívnu starostlivosť pacientovi na umelej pľúcnej ventilácii. Som nadmieru spokojná. Máme jedenásť lôžok. Sme dobrý kolektív. Stretla som sa tu so sestrami krajankami a dvomi lekármi, s ktorými môžeme úplne voľne rozprávať v materinskej reči.

Čo najviac oceňujete v súčasnej práci v porovnaní s podmienkami, ktoré ste mali na výkon povolania na Slovensku? Ak teda odhliadnem o technického a materiálneho vybavenia, ktoré tu v Rakúsku máme naozaj na dobrej úrovni, môžem naozaj povedať, že mi vyhovujú naozaj všetky pracovné podmienky. Rakúsky zdravotný aj sociálny systém bol vždy popredu. Pracujeme v dvojzmennej prevádzke. Mesačné plány služieb si píšeme sami, čo považujem naozaj za veľkú výhodu. Pravidelne sa zúčastňujeme rôznych školení a ďalšieho vzdelávania podľa vlastného výberu. Zamestnávateľ mi umožnil aj ďalšie vzdelávanie v paliatívnej starostlivosti. Musím vyzdvihnúť dobrý sociálny systém, ale tiež ľudskosť, s ktorou som sa stretla v ťažkej situácii. Pre upresnenie uvádzam, že v roku 2015 mi umožnili čerpať šesťmesačnú tzv. hospic dovolenku, kedy som sa starala doma o mamu s onkologickým ochorením. Celý čas mi držali miesto, čím mi naozaj dokázali, že im záleží na každom zamestnancovi. V Rakúsku sa snažia sestru podporiť a udržať.

Aké podmienky by boli pre vás najviac prijateľné pre návrat a prácu v slovenskom zdravotníctve?

Návrat mi znie ako minulosť. Dnes už nad tým neuvažujem. Založila som si tu rodinu. V Rakúsku mám zázemie a okolo seba ľudí, s ktorými mi je dobre. Na Slovensko však idem stále rada. Má tu vlastné sestry a moje kamarátky sestry. Slovensko navštevujem tak často ako mi to situácia umožňuje.

Rozhovory spracovala a autorizovala
Andrea Ševčovičová

